

Fellesaksjonen for medisinfrie tilbud

Aurora Støtteforening, Hvite Ørn, LPP - Landsforeningen for Pårørende innen Psykisk helse, Mental Helse og WSO - Landsforeningen We Shall Overcome

Oslo 01.11.2023

Høringsuttalelse Samtykkeutvalget

Fellesaksjonen for medisinfrie behandlingsforløp er en aksjonsgruppe som består av Hvite Ørn, Mental Helse, Landsforeningen for Pårørende innen Psykisk helse (LPP), Aurora støtteforening og WSO – Landsforeningen We Shall Overcome. Fellesaksjonens formål er at det skal finnes tilgjengelige medisinfrie behandlingenheter ved alle landets helseforetak, og at medisinfri behandling skal være tilgjengelig for alle som ønsker det.

Fellesaksjonen uttaler oss her kun om utvalgets forslag som gjelder medisinfrie tilbud, for organisasjonenes vurdering av de andre forslagene viser vi til hver organisasjons separate høringsvar.

Fellesaksjonen støtter ekspertutvalget i vektleggingen av nødvendig oppbygging av frivillige behandlingstilbud for den gruppen med store og langvarige behov for hjelp.

Vi er enig med utvalget i at tvangsmedisinering overfor pasienter som ikke har effekt av antipsykotiske legemidler er problematisk, og at det særlig er behov for nyskapende forskning på ikke-medikamentelle behandlingstilbud ved alvorlig psykisk lidelse.

Vi støtter at oppbygging av flere medisinfrie tilbud vil være sentralt for å imøtekomme behovet til denne gruppen.

For Fellesaksjonen har det vært et viktig krav at medisinfrie tilbud skal være behandlingstilbud hvor man ikke blir utsatt for tvangsmedisinering, eller opplever at medisiner påtvinges ved press eller overtalelse. Dette er blant annet begrunnet i at forskning viser at pasienten må ha tillit til behandler for å bli bedre. For mange kan psykiske helsetjenester bli det motsatte. Mange forteller at de ikke tør å oppsøke hjelp, fordi tvang og tvangsmedisinering har gjort at de har mistet tillit til hjelpeapparatet. De har opplevd å få en behandling med medikamenter som ikke har hjulpet. Jf. Fellesaksjonens grunddokument.

Vi mener at dette er viktig, og at medisinfrie tilbud for en del pasienter gir en «ny sjanse» for oppbygging av tillit selv etter tidligere dårlige erfaringer med hjelpeapparatet.

Vi anerkjenner at kravet om tvangsfrihet kan gjøre at de få medisinfrie tilbudene som finnes i liten grad blir tilgjengelige for mennesker som nå er under tvunget psykisk helsevern, som er avhengig av at tvangen avsluttes før tilbudene kan være aktuelle. Dette er en viktig målgruppe for fellesaksjonens arbeid, og vi mener det er sentralt at også denne gruppen får mulighet til medisinfri behandling.

Vi mener at ved en oppbygging av medisinfrie tilbud for denne gruppen må det fortsatt være et uttalt mål om å bevege seg bort fra tvang og over til frivillighet, samarbeid, nettverksarbeid og oppbygging av tillitsfulle relasjoner.

Vi vil understreke at det er avgjørende at medisinfrie tilbud må bygges opp i nært samarbeid med bruker-/ og pårørendeorganisasjonene og pasienter/ pårørende som skal benytte tilbudet.

Rett til forsvarlig nedtrapping

Fellesaksjonen vil peke på at det er viktig å sikre pasienter som bruker psykofarmaka rett til å få hjelp med forsvarlig nedtrapping, og at dette bør være en lovfestet rettighet.

Utvalget peker på en utfordring med at mennesker som er underlagt tvang, når de gjenvinner samtykkekompetanse, avslutter behandling og brått avslutter bruk av medikamenter på egenhånd.

Risiko ved bråseponering av nevroleptika og nødvendighet av gradvis nedtrapping, er en kjent problematikk. Vår erfaring er at ønsket om å avslutte bruk av nevroleptika ikke nødvendigvis er samsvarende med at pasienten ønsker å avslutte all behandling, men at manglende forståelse fra behandlingsapparatet for dette ønsket ofte kan føre til nettopp det.

For å løse dette er det nødvendig at behandlere i psykisk helsevern bidrar til en plan for forsvarlig nedtrapping, også når behandler ikke er enig i pasientens valg. Dette vil også være i tråd med og bygge opp under et annet av utvalgets forslag, å utrede modeller for beslutningsstøtte.

Rett til forsvarlig nedtrapping omhandler ikke kun de som er/ har vært underlagt tvang. Det bør være en pasientrettighet som utløses ved oppstart av psykofarmaka, og ikke knyttes direkte til lovhjemler om tvang.

Forslaget vil kreve økt kompetanse på forsvarlig nedtrapping og nedtrappingsproblematikk i psykisk helsevern. Dette er kompetanse som i stor grad mangler i dag, og vil komme alle pasienter som bruker psykofarmaka til gode.

Vennlig hilsen

Fellesaksjonen for medisinfrie tilbud v/

Jan-Magne Tordenhjerte Sørensen, Hvite Ørn

Karl Olav Sundfør, Mental Helse

Irene Svendsen, LPP – Landsforeningen for Pårørende innen Psykisk helse

Torill Landa, Aurora støtteforening

Mette Ellingsdalen, WSO – We Shall Overcome